

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen vammaisneuvosto

TOIMINTAKERTOMUS 2023

1. Yleistä

Vammaisneuvostosta säädetään lain hyvinvointialueesta 29.6.2021/611 pykälässä 32 Hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet:

”Aluehallituksen on asetettava ... sekä vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen vammaisneuvosto. Vaikuttamistoimielinten jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan vähintään yksi edustaja. Lisäksi vaikuttamistoimielimiin voidaan valita muita henkilöitä. Aluehallituksen on huolehdittava vaikuttamistoimielinten toimintaedellytyksistä.

Vaikuttamistoimielimille tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä lasten ja nuorten, ikääntyneen väestön tai vammaisten henkilöiden ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta, ja vaikuttamistoimielimet tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella.”

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen aluehallitus nimesi 16.6.2022 vammaisneuvoston vuosiksi 2022 - 2025 kunnallisten vammaisneuvostojen ehdotusten mukaisesti. Vammaisneuvoston toiminta käynnistyi kuitenkin vasta vuonna 2023 helmikuussa.

Vammaisneuvoston toimintasääntö hyväksyttiin aluehallituksen kokouksessa 27.04.2023.

2. Vammaisneuvoston toiminnan tarkoitus

2.1. Toimintakauden haasteet ja mahdollisuudet

Vammaisneuvoston tehtäväksi on toimintasäännössä määritelty

- edistää ja seurata hyvinvointialueen eri toimintojen toimintaa vammaisten kannalta
- edistää vammaisten, vammaisyhdistysten ja viranomaisten välistä yhteistyötä
- seurata hyvinvointialueen vammaisten asukkaiden tarpeita ja toiveita sekä perusoikeuksien toteutumista
- osallistua hyvinvointialueen vammaispalveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen esimerkiksi antamalla lausuntoja ja tekemällä aloitteita.

Vuosi 2023 on ollut alueen ja vammaisneuvoston ensimmäinen toimintavuosi ja toiminta on suurelta osin siksi vasta etsinyt muotojaan.

2.2. Toiminnan painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet vuonna 2023

- 2.2.1. Kaikkien yhteiskunnan ja hyvinvointialueen palvelujen soveltuvuus vammaisille ihmisille, esteettömyys ja saavutettavuus
- 2.2.2. Vammaispalvelulaki
- 2.2.3. Liikkumisen tuki
- 2.2.4. Henkilökohtainen apu
- 2.2.5. Muut vammaispalveluihin liittyvät toimenpiteet

3. Vammaisneuvoston toiminta

3.1. Kokoukset

Vammaisneuvoston järjestäytymiskokous pidettiin 06.02.2023. Kokouksessa valittiin vammaisneuvoston puheenjohtajaksi Pauli Ritola Lapinjärveltä sekä varapuheenjohtajiksi Tuula Räikkönen Sipoosta ja Maija Aatelo Porvoosta.

Vammaisneuvosto on vuoden 2023 aikana pitänyt kaikkiaan yhdeksän kokousta. Kokouksissa ovat vierailleet:

6.2. 2023	Camilla Söderström hallintojohtaja	
	Tomas Määttä	hallintolakimies
11.4.2023	Ville Hanhinen	hankintapäällikkö

3.2.Tilaisuudet, tapahtumat ja koulutukset

Vammaisneuvosto ei ole itse järjestänyt koulutuksia tai muita tapahtumia vuonna 2023. Neuvoston jäsenet ovat kuitenkin osallistuneet aktiivisesti eri tahojen järjestämiin tilaisuuksiin, mm.

Vammaispalvelujen neuvottelupäivät	THL
Henkilökohtaisen avun päivät	Heta-liitto ja Assistenssi.info
Uudenmaan vaikuttajaverkosto vammaisjärjestöt	Invalidiliitto ym.
Haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten oikeuksien toteutuminen seminaari	Hyvinvointioikeuden keskus
Muutoksenhaku hyvinvointialueilla webinaari	Hyvil Oy
Verkostoituvat vammaispalvelut webinaarit	THL, Hyvil Oy
Tampereen apuvälinemessut	

3.3.Lausunnot ja kannanotot

YK:n yleissopimus vammaisten ihmisten oikeuksista sitoo Suomea lain tasoisesti.

Artikla 4.3 määrittää näin:

” 3. Laadittaessa ja toimeenpantaessa lainsäädäntöä ja politiikkoja, joilla tätä yleissopimusta pannaan täytäntöön, sekä muissa vammaisia henkilöitä koskevissa päätöksentekoprosesseissa sopimuspuolten tulee neuvotella tiiviisti vammaisten henkilöiden kanssa ja aktiivisesti osallistaa heidät, mukaan lukien vammaiset lapset, heitä edustavien järjestöjen kautta”

Mainittu tiivis neuvottelu voi toteutua mahdollistamalla osallistuminen asioiden valmisteluvaiheeseen sekä mahdollistamalla

lausuntojen antaminen.

Tiivis neuvottelu toteutuu vain, jos esille tuodut asiat huomioidaan merkityksellisesti asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa.

Jos vammaisten esiin tuomat näkökulmat sivuutetaan päätöksenteossa tai hankinnoissa, vammaisten osallisuus ei toteudu tarkoitetulla tavalla. Osallistaminen jää nimelliseksi, hyöty menetetään, palveluista tulee vammaisten henkilöiden kannalta toimimattomia, ja korjaamistoimenpiteet vievät aikaa ja resursseja.

Vammaisneuvostolta on vuonna 2023 pyydetty yli 40 lausuntoa kaikkiaan 14 asiakokonaisuudesta. Luettelo annetuista lausunnoista on toimintakertomuksen liitteenä.

Lisäksi neuvosto on ottanut kantaa seuraaviin asioihin:

- Syrjivä covid-lääkityksen rajaaminen omatoimisuuden perusteella kesällä 2023. (Eduskunnan oikeusasiamies on ottanut saman asian tarkasteluun syksyllä 2023)
- Neuvontapalvelut Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella. Neuvonnan toimimattomuus, vammaispalvelun työntekijöiden tavoittamisvaikeudet puhelimitse, ml. kuulovammaisten ja näkövammaisten erityisongelmat.
- Vammaispalvelulain voimaantulon siirtäminen (STM lausuntopyyntö)

3.4. Vaikuttaminen ja edunvalvonta

Vammaisneuvoston edustajalla on läsnäolo-oikeus hyvinvointialueen valtuuston kokouksissa sekä läsnäolo- ja puheoikeus tärkeimmissä lautakunnissa. Neuvoston edustajat lautakunnissa ja valtuustossa ovat:

	Edustaja:	Varaedustajat:
Kansalliskielilautakunta	Håkan Westerholm	Jonas Lindström Monica Ståhls-
Hindsberg		
Kehittäminen ja yhteistyölautakunta		

Pauli Ritola

Tuula Räikkönen

Varautuminen ja turvallisuuslautakunta

Håkan Westerholm Maija Aatelo

Jonas Lindström

Palveluiden järjestäminen lautakunta

Maija Aatelo

Mirja Juusti

Tuula Räikkönen

Aluevaltuusto

Pauli Ritola

Tuula Räikkönen

Maija Aatelo

Vammaisneuvoston edustajat/varaedustajat ovat osallistuneet aluevaltuuston ja lautakuntien kaikkiin kokouksiin ja pyrkineet nostamaan esiin vammaisten ihmisten erityistarpeita ja tarvetta yhdenvertaiseen palveluihin.

Kuljetuspalvelujen asiakasraadissa on ollut kunnallisten vammaisneuvostojen nimeämät edustajat, joista osa toimii myös IU VANEssa. Lisäksi vammaisneuvostosta on kutsuttu edustaja kuljetuspalvelujen ohjauskeskuksen kilpailutuksen toiminnan haastatteluryhmään, vammaispalvelulain mukaisten asunnonmuutostöiden toimintaohjeiden valmistelutyöryhmään sekä kestävän kasvun hankkeen ohjausryhmään.

Paikallisten vammaisneuvostojen edustajina esteettömyystyöryhmissä toimivat osallistuivat myös alueen esteettömyystyöryhmien yhteistapaamiseen.

3.5. Yhteistyökumppanit, sidosryhmät, verkostot

Yhteistyötä on tehty vuonna 2023 julkisen ja yksityisten verkostojen kanssa, sekä kolmannen sektorin kanssa.

3.6. Vammaisneuvoston kokoonpano

Vammaisneuvostossa on edustus kaikista alueen kunnista:

Pauli Ritola

Lapinjärvi

puheenjohtaja

Tuula Räikkönen	Sipoo	varapuheenjohtaja
Maija Aatelo	Porvoo	varapuheenjohtaja
Mirja Juusti	Askola	
Janne Riekki	Askola	
Jonas Lindström	Loviisa	
Jyrki Laakso	Loviisa	
Eeva Hava	Myrskylä	
Hannele Käenaho-Virtala	Myrskylä	
Håkan Westerholm	Porvoo	
Robert Almiola	Pukkila	
Monica Ståhls-Hindsberg	Sipoo	

Vammaisneuvoston teknisenä sihteerinä on toiminut Ira Kaijolehto.

4. Seuranta ja mittarit

4.1 Vammaisneuvoston sisäinen

Loppuvuodesta arvioitiin vammaisneuvoston toimintatapoja, ja päädyttiin sujuvoittamaan kokousten kulkua.

4.2.1 Yhteistyö hyvinvointialueella, lausuntojen ja kannanottojen vaikuttavuus

IU vammaisneuvosto odottaa, että lausuntoihin suhtauduttaisiin esityksinä, ja että lausunnoissa esitetyt asiat huomioitaisiin lopullisissa päätöksissä. Vammaisneuvosto on valmis antamaan lisätietoja kysyttäessä.

Lausuntojen ja kannanottojen vaikuttavuutta on pyritty seuraamaan saatujen palautteiden perusteella.

4.2.2 Osallistuminen asioiden valmisteluun

Vammaisneuvoston jäseniä on kutsuttu jonkin verran asioiden valmisteluvaiheeseen mukaan. Valmisteluvaiheessa on mahdollista keskustella eri tavoin vammaisten kohdalla tarvittavista erilaisista ratkaisuista, ja vammaisneuvosto kannustaakin ottamaan vammaisneuvoston edustajia mukaan asioiden valmisteluvaiheisiin. Tämä nopeuttaa hyviin ratkaisuihin pääsemistä.

5. Talous

Talous on tietojen mukaan pysynyt arvion puitteissa.

6. Viestintä, nettisivut, some, media

Vammaisneuvoston esittely ja kokouspöytäkirjat löytyvät hyvinvointialueen nettisivuilta <https://itauusimaa.fi/tietoa-meista/paatoksenteko-2/neuvostot-ja-nuorisovaltuusto/>.

Vammaisneuvoston jäsenille on tullut kyselyjä lausunnoista pitkin vuotta. Vammaisneuvosto pitää tärkeänä, että tehdyt lausunnot ovat löydettävissä samalta nettisivulta vammaisneuvoston pöytäkirjojen kanssa.

Vammaisneuvostolle avattiin loppuvuodesta sähköpostiosoite vammaisneuvosto@itauusimaa.fi. Kaikilla jäsenille avattiin myös alueen sähköposti muotoa etunimi.sukunimi@itauusimaa.fi.

7. Toiminnan kehittäminen

Ensimmäisen toimintavuoden kokemuksia hyödynnetään jatkotyöskentelyn suunnittelusta.

Vammaisneuvosto kiittää yhteistyöstä hyvinvointialueen edustajien ja työntekijöiden kanssa.